

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Αρ. 10

Τρίτη, 6/11/2018

Συνέντευξη Τύπου του Προέδρου της Δημοκρατίας – Ερωτήσεις, απαντήσεις

Ερώτηση: Έχετε θέσει το θέμα της αποκέντρωσης των αρμοδιοτήτων, εν μέσω ενός πολύ έντονου κλίματος και μιας δημόσιας συζήτησης που αναπτύχθηκε το τελευταίο διάστημα ότι παρασκηνακά προωθείτε σε διάφορες επαφές σας μια λύση που ουσιαστικά να έχει συνομοσπονδιακά στοιχεία ή και να οδηγεί σε μια λύση δύο κρατών. Και οι επικριτές σας μάλιστα, και οι πληροφορίες που δημοσιεύονται, σάς αποδίδουν ότι επιχειρηματολογείτε ότι βλέπετε ότι δεν μπορεί να επιβιώσει μια διζωνική, δικοινοτική ομοσπονδία και ότι δεν την βλέπετε καθόλου λειτουργική. Επικρίνεστε, επίσης, μετά που θέσατε τα θέματα της αποκέντρωσης ότι ίσως να αποτελέσει ένα όχημα η ιδέα της αποκέντρωσης για να οδηγήσει σε μια άλλη μορφή λύσης, σε μια περίοδο που έχει ανοίξει η συζήτηση για επανέναρξη του διαλόγου και για διαμόρφωση των όρων αναφοράς μιας νέας διαδικασίας μέσω της κας Λουτ. Θα ήθελα λοιπόν να σας ζητήσω, να ξεκαθαρίσετε ο ίδιος για όσα επικρίνεστε. Κατ' αρχήν, αν υπάρχει σε εσάς οποιαδήποτε σκέψη για λύση που να είναι έξω από την ομοσπονδία ή αν η εμπειρία σας στη διαπραγμάτευση αυτά τα πέντε χρόνια δείχνει ότι ίσως η ομοσπονδία όπως συζητείται όντως δεν θα έχει μέλλον να αντέξει και θα πρέπει να σκεφτούμε να μπουν όντως κάποια άλλα στοιχεία στη λύση, όπως μπορεί να είναι συνομοσπονδιακά ή δύο κρατών για να μπορέσουν να αντέξουν ως μια μορφή λύσης στο μέλλον.

Απάντηση: Αυτό που με προβληματίζει είναι τί χρειαζόταν η εισαγωγή και η τοποθέτηση. Πρώτον, ήμουν σαφέστατος για ποιες εξουσίες βλέπω ότι θα μπορούσαν να αποτελέσουν αρμοδιότητες των κρατιδίων, των πολιτειών, των δύο συνιστωσών πολιτειών. Δεύτερον, η λειτουργικότητα του κράτους είναι έγνοια και πρέπει να είναι έγνοια του καθενός. Και ιδίως ο Γενικός Γραμματέας τόσο στην αναφορά του στο πλαίσιο των παραμέτρων, ρητά προνοεί, το έχω διαβάσει επί λέξει, τι ακριβώς θέλει, όσον αφορά στη ρύθμιση δηλαδή της αξίωσης των Τουρκοκυπρίων για άσκηση μιας θετικής ψήφου σε κάθε απόφαση οποιουδήποτε συντεταγμένου οργάνου, είτε αυτό είναι το Υπουργικό Συμβούλιο είτε άλλα θεσμικά όργανα της πολιτείας. Αυτό όπως αντιλαμβάνεστε θα προκαλεί προβλήματα στη λειτουργικότητα του κράτους.

Δεύτερον, στην πρόσφατη Έκθεση του Γενικού Γραμματέα σαφέστατα γίνονται αναφορές για τις θέσεις, τις οποίες διατύπωσα, την επιθυμία μου για συνέχιση του διαλόγου στη βάση των όσων έχουν μέχρι σήμερα συμφωνηθεί, αλλά και στα Ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών, στις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας και εν γένει έχω ξεκαθαρίσει είναι ότι αυτό που επιδιώκω είναι ένα λειτουργικό κράτος που δεν θα μας οδηγήσει σε αδιέξοδα. Αν αυτά αποτελούν, κατά κάποιους, συνομοσπονδιακά στοιχεία, λυπούμαι αλλά είτε λείπει ο προβληματισμός για τα ποια θα είναι τα αποτελέσματα μιας μη λειτουργικής λύσης, κατά πόσον δηλαδή ο λαός θα μπορούσε να την αποδεχθεί -πρώτα πρέπει να την αποδεχθούμε εμείς για να μπορούμε και να τη στηρίξουμε. Και δεύτερον και σημαντικότερο, ποιά θα είναι τα αποτελέσματα μιας δεύτερης αρνητικής ψήφου από τον λαό σε ένα δημοψήφισμα. Δεν είναι οι ηγέτες που θα αποφασίσουν τη λύση, ούτε οι ηγέτες κάποιων κομμάτων που νομίζουν ότι μπορούν να στηρίξουν τη λύση και να επιτύχει, εάν τα στοιχεία της δεν είναι πειστικά ότι οδηγούν σε ένα κράτος λειτουργικό, βιώσιμο, ένα κράτος που θα σέβεται το ευρωπαϊκό κεκτημένο.

Συνεπώς, οι θέσεις μου είναι ξεκάθαρες και δεν επιτρέπουν την οποιαδήποτε παρερμηνεία.

Ερώτηση: Κύριε Πρόεδρε, επικαλεστήκατε το υπόμνημα του 2010, και πράγματι στις 7 Απριλίου 2010 είχατε στο Υπουργικό, υπό τον κ. Χριστόφια τότε, την πρόταση για την αποκέντρωση των εξουσιών. Έκτοτε, έχουν περάσει οκτώ χρόνια, τα πέντε διαπραγματευτήκατε εσείς, 21 ήταν οι εξουσίες τότε, με βάση και το έγγραφο που δώσατε στο Εθνικό τις προάλλες, είναι 24. Το ερώτημά μου είναι τί άλλαξε και για ποιό λόγο τώρα επανέρχεται -γιατί στην ουσία όπως το αντιλαμβάνομαι εγώ πρόκειται για επαναφορά- η πρόταση; Και κάτι ακόμα. Εάν μπορείτε να μας πείτε πώς στη βάση των ιδεών σκέφτεστε εσείς την ΑΟΖ, ομοσπονδιακή ή διαχωρισμένη;

Απάντηση: Για να ξεκινήσω από το τελευταίο, η ΑΟΖ, που είναι και ο φυσικός πλούτος μιας χώρας, υπάγεται στην ενότητα κράτους-εδάφους-λαού-οικονομίας-φυσικού πλούτου. Με αυτό, το ενέταξα σε μια πρόταση.

Δεύτερον, όσον αφορά στο γιατί σήμερα. Γιατί οι εμπειρίες από το Κραν Μοντανά, πρώτα-πρώτα τα ίδια τα γεγονότα, το γεγονός ότι ο Γενικός Γραμματέας συμπεριέλαβε στα έξι σημεία του πλαισίου του και τον τρόπο ενάσκησης της θετικής ψήφου υποδεικνύει και υποδηλοί ότι δεν είχε επιτευχθεί σύγκλιση, αλλά και ότι εκφράστηκαν οι δικές μας ανησυχίες

για τη μη λειτουργικότητα. Για αυτό και συμπεριελήφθη ως ένα των σημαντικών στοιχείων, που αν ξεπερνούντο, μεταξύ των άλλων που είχε καταγράψει, θα μπορούσε να μας οδηγήσει αποτελεσματικότερα στην επίτευξη μιας λειτουργικής λύσης, γιατί οι ανησυχίες για τη λειτουργικότητα της λύσης εκφράζονται από όλους. Δεν είναι αρκετό να επιτύχεις μια λύση, η οποία να καταρρεύσει την επομένη ή να ικανοποιεί κάποιους τρίτους. Θα πρέπει να ικανοποιεί τις ανάγκες ενός λαού, είτε Τουρκοκυπρίων είτε Ελληνοκυπρίων, να ανταποκρίνεται στις ανησυχίες τους.

Όταν συνεπώς διαπίστωνα ότι ήταν αδύνατο να επιτύχουμε μια λύση που να αποδίδει τα όσα προανέφερα με την αποδοχή μιας θετικής ψήφου των Τουρκοκυπρίων σε όλες τις αποφάσεις, επανάφερα τον προβληματισμό μου, έτσι ώστε η κάθε μια των πολιτειών να έχει τέτοια διοικητική αυτονομία που να μην έχει ανάγκη προστασίας δια της ασκήσεως θετικής ψήφου σε όλες τις αποφάσεις. Θα ασκεί το δικαίωμα σε εκείνες των αποφάσεων, πρώτα-πρώτα σε εκείνες των εξουσιών, είτε λέγεται Υπουργικό Συμβούλιο είτε άλλα θεσμικά όργανα που θα ανήκουν στο Κέντρο, εφόσον επηρεάζουν ζωτικά συμφέροντα της τουρκοκυπριακής κοινότητας.

Και αυτό είναι απόλυτα εύλογο. Φανταστείτε εάν το ανάποδο συνέβαινε. Δηλαδή, αν η τουρκοκυπριακή κοινότητα να ήταν η πλειοψηφούσα και η ελληνοκυπριακή κοινότητα η μειοψηφούσα. Και δεν μιλώ για μειοψηφίες και πλειοψηφίες ή για μειονότητες, κ.ά. Διότι ήδη την πολιτική ισότητα την έχουμε αποδεχθεί. Δεν υπάρχει ομοσπονδιακό σύστημα που να μην αναγνωρίζει την ίση εκπροσώπηση εις ένα των οργάνων στην Άνω Βουλή και αυτό είναι η έκφραση της ισότητας, που βεβαίως εκφράζεται και μέσα από άλλες συγκλίσεις που έχουν επιτευχθεί με την αποτελεσματική συμμετοχή. Αλλά με την αποτελεσματική συμμετοχή με δικαίωμα ενάσκησης μιας θετικής ψήφου, σημαίνει εν τη ουσία παράλυση.

Αυτό το οποίο επομένως επιδιώκω, είναι μέσα από την ασφάλεια που θα αισθάνονται λόγω της αυξημένης διοικητικής αυτονομίας, να μην χρειάζεται αυτή η άσκηση του δικαιώματος επί πάσης αποφάσεως. Να ασκείται εκεί και όπου μπορεί να επηρεάσει, επαναλαμβάνω, τα ζωτικά συμφέροντα των Τουρκοκυπρίων και νοουμένου ότι θα υπάρχει αποτελεσματικός μηχανισμός επίλυσης των διαφορών.

Ερώτηση: Αντιλαμβάνομαι από τα όσα μας είπατε σήμερα, όπως αντιλαμβάνεται και ο κόσμος ότι αυτό που διαπραγματευόμαστε τα τελευταία πέντε χρόνια -εγώ θα έλεγα τα τελευταία 20 χρόνια- δεν θα λειτουργήσει ως έχει. Για αυτό και αναγκάζεστε να κάνετε αυτή

την πρόταση, με αντιστάθμισμα όπως είπατε να δεχτούν οι Τουρκοκύπριοι, αυτό που ζητούν μια θετική ψήφο σε όλα τα όργανα, να το περιορίσουν. Η ερώτησή μου είναι η εξής: Εάν, όπως όλα δείχνουν από τις δημόσιες αντιδράσεις της τουρκοκυπριακής πλευράς, δεν γίνει αποδεκτή αυτή η πρότασή σας, ποιο θα είναι το επόμενο; Πού θα πάμε μετά; Δεδομένου ότι αυτό που θεωρείτε ότι αυτό το οποίο διαπραγματεύεστε εσείς τα τελευταία πέντε χρόνια και οι προκάτοχοί σας, είχαν φτάσει σε ένα σημείο που δεν μπορεί πλέον να λειτουργήσει. Και είναι κάτι συγκεκριμένο πέραν του περιορισμού της μιας θετικής ψήφου που ζητάτε; Διότι υπάρχει και το Υπουργικό Συμβούλιο που και εκεί υπάρχει η δυνατότητα βέτο, καθώς είναι απαίτηση και έχει συμφωνηθεί -αν δεν κάνω λάθος- να υπάρχει μια θετική ψήφος από Τουρκοκύπριους Υπουργούς.

Απάντηση: Νομίζω ότι η πρότασή μου είναι σαφής. Εξάλλου, εάν είχαμε συμφωνήσει - διότι μιλάτε για την κατάσταση όπως έχει ότι δεν μπορεί να λειτουργήσει. Εάν δεν υπήρχε η διαφορά, δεν θα ήταν ανάγκη να τη συμπεριλάβει ο Γενικός Γραμματέας στις παράμετρούς του. Σημαίνει ότι είναι μια υπαρκτή διαφορά που δεν οδηγεί σε εκείνο που ήταν πάντα η επιδίωξή μου: σε ένα λειτουργικό και βιώσιμο κράτος.

Την ίδια ώρα, επαναλαμβάνω, η πρότασή μου οδηγεί σε διοικητική αυτονομία σε εκείνους τους τομείς που επηρεάζουν την καθ' ημέραν ζωή των πολιτών ή και άλλους τομείς, έτσι ώστε να μην ανησυχεί η μια κοινότητα ότι θα μπορούσε να μην λειτουργήσει, να είναι οπωσδήποτε η ενάσκηση αυτού του υπερβολικού προνομίου που ζητείται από τους Τουρκοκύπριους, κώλυμα στην ομαλή λειτουργία του Κράτους με κίνδυνο την κατάρρευση.

Συνεπώς, αυτό που συζητούμε είναι τη ρύθμιση ενός δικαιώματος που τους εκχωρείται, πλην όμως περιορίζεται σε εκείνες τις περιπτώσεις, προκειμένου να διασφαλίσει τα ζωτικά τους συμφέροντα. Επομένως, οι ανησυχίες τους εκλείπουν, εάν είναι καλής πίστεως όπως είπα και προηγουμένως. Και επιδιώκουμε λύση που να μας οδηγήσει σε ένα κράτος που να μπορεί να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες κάθε Κύπριου, αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και θα πρέπει να είναι λειτουργικό. Για αυτό και επισημάνθηκαν οι ανησυχίες, για αυτό και ο Γενικός Γραμματέας συμπεριέλαβε στο Πλαίσιό του την εν λόγω αναφορά και την εν λόγω διαφορά, αν θέλετε.

Ερώτηση: Εάν δεν συμφωνήσουν οι Τουρκοκύπριοι να περιορίσουν αυτή την απαίτησή τους, πού πάμε μετά; Θα επιστρέψουμε πίσω σε μια ομοσπονδία όπως τη γνωρίζουμε, όπως τη διαπραγματευτήκατε, που θεωρείτε ότι πλέον δεν μπορεί να λειτουργήσει;

Απάντηση: Αυτό που είναι επιδίωξή μας, είναι να επιτύχουμε μέσα από τις προσπάθειες, μέσα από τις ενέργειες, μέσα από τις συνέργειες, επιτέλους να γίνει κατανοητό και από την τουρκοκυπριακή και από την τουρκική πλευρά -διότι δεν απεδέχθησαν την κατάργηση των εγγυήσεων ή έθεταν όρους για ανανέωση, για review clause, που ήταν η αναθεώρηση της συνθήκης- και δεν καταλήξαμε στη συμφωνία για αυτούς τους λόγους.

Εγώ υπέβαλα έκτοτε στον Γενικό Γραμματέα την πρόταση για περιορισμό της θετικής ψήφου στις προτάσεις μου. Και είπα ότι δίδω το δικαίωμα, αναγνωρίζω το δικαίωμα της τουρκοκυπριακής κοινότητας, αλλά να περιορίζεται εκεί και όπου ενδεχόμενα να επηρεάζονται, θέλω να το επαναλάβω, τα ζωτικά συμφέροντα. Επομένως, διασφαλίζονται οι Τουρκοκύπριοι. Δεν διατρέχουν τον όποιο κίνδυνο. Με δεδομένη και την αναγνώριση της πολιτικής ισότητας, αλλά και της πραγματικά ενεργούς, της αποτελεσματικής συμμετοχής που εκφράζεται διά της άσκησης της ψήφου εκεί και όπου πρέπει, νομίζω ότι καλής πίστεως συνομιλητές δεν μπορεί παρά να κάνουν αποδεκτή την εν λόγω ανησυχία των Ελληνοκυπρίων και την πρόταση που υποβάλλουν, διαφορετικά είναι ως εάν -να δώσω ένα παράδειγμα- εις στην Τουρκία που οι Κούρδοι έχουν την ανάλογη αναλογία σε πληθυσμό, να αξιούν από τον κ. Ερντογάν όχι απλά αποτελεσματική συμμετοχή σε ένα δικοινοτικό, ομόσπονδο, τουρκικό κράτος, αλλά και για όποια απόφαση να απαιτείται τουλάχιστον μια θετική, κουρδική ψήφος.

Αντιλαμβάνεστε ότι μιλώ ή μπορώ και να δώσω συγκεκριμένα παραδείγματα, αλλά δεν θέλω να κινδυνολογώ. Λέω αυτό που επιδιώκω. Επιδιώκω μια λύση που να μπορεί να αντέξει στον χρόνο. Που να μπορεί να ανταποκριθεί στις προσδοκίες και τις ανησυχίες των Ελληνοκυπρίων. Εμείς δείχνουμε ευαισθησία στις ανησυχίες των Τουρκοκυπρίων. Θα πρέπει και εκείνοι ανάλογη ευαισθησία [να δείξουν], αν θέλουμε πραγματικά να δημιουργήσουμε συνθήκες ειρηνικής συμβίωσης.

Ερώτηση: Εγώ απόψε ανέμενα πιο αναλυτική την πρότασή σας στο θέμα της αποκέντρωσης εξουσιών. Είδαμε μόνο την φιλοσοφία. Θα ήθελα να ρωτήσω λοιπόν πώς αυτή η ιδέα σας μπορεί να επιλύει το πρόβλημα της λειτουργικότητας του νέου κράτους, αφού η τουρκοκυπριακή πλευρά θα επιμένει στις εξουσίες που θα μείνουν στο ομόσπονδο κράτος να έχει μια θετική ψήφο. Δεν θα έπρεπε, κ. Πρόεδρε, να συνοδεύεται και από μια άλλη πρόταση για έναν μηχανισμό επίλυσης αυτών των διαφορών; Κι επίσης, κατά πόσο αυτή η πρόταση θα πρέπει να συζητήσουμε και το ζήτημα της εκ περιτροπής προεδρίας,

κατά πόσο θα πρέπει να τεθεί στο τραπέζι και να ξεκαθαρίσει το πρόβλημα; Και κάτι τελευταίο, το έχετε θέσει στον κ. Τσαβούσογλου κατά τη συνάντηση που είχατε στην Νέα Υόρκη αυτό το θέμα; Τον κάνατε κοινωνό; Έστω και ακροθιγώς, το συζητήσατε;

Απάντηση: Νομίζω ότι έχω κάνει εκτεταμένη αναφορά στο ερώτημά σας, αλλά και στην ανάγκη να υπάρχει μηχανισμός επίλυσης διαφορών. Το έχω υπερτονίσει, να μην επαναλαμβάνω εαυτόν. Αναμένετε κάτι περισσότερο. Είπα τροφή προς σκέψη, προκειμένου να συνδιαμορφώσουμε από κοινού και ύστερα από γνωματεύσεις και διεθνολόγων, κ.ά., να δούμε ποιες εκ των εξουσιών μπορεί να μεταφερθούν. Ακόμη και εκείνες που έχουμε συγκλίσεις, που να μην επηρεάζουν όμως τη μια κυριαρχία, τη μια διεθνή προσωπικότητα -τα έχω αναφέρει, να μην επαναλαμβάνω εαυτόν.

Συνεπώς, το θέμα του πώς θα αντιμετωπίσουμε τα όποια προβλήματα και ότι δεν προβλέπεται μηχανισμός επίλυσης διαφορών, το έχω πει ότι είναι προαπαιτούμενο, για να μην υπάρχει κατάχρηση του δικαιώματος, ότι τάχα εμμέσως επηρεάζονται ζωτικά δικαιώματα και συνεχώς να ασκείται για κάθε απόφαση το δικαίωμα. Είναι μια λογική πρόταση που βασίζεται στην εισήγηση και την επισήμανση του Γενικού Γραμματέα και είναι πιστεύω μια πρόταση που ανταποκρίνεται ή απαντά στις εύλογες ανησυχίες των Ελληνοκυπρίων.

Εις απάντηση των θέσεων που ανέπτυξε ο κ. Τσαβούσογλου, είπα ότι ο τρόπος που μπορούν να αρθούν ανησυχίες ή που μπορεί να επιτύχουμε μια λύση που θα φέρει την ειρήνη στην Κύπρο και δεν θα προκαλεί ανησυχίες στην τουρκοκυπριακή κοινότητα ούτε εις εσάς ως εγγυήτρια δύναμη, είναι η αποκέντρωση εξουσιών, με τα χαρακτηριστικά που έχω αναφέρει.

Ερώτηση: Θα μείνω λίγο στο τελευταίο με τον κ. Τσαβούσογλου ακριβώς διαβάζοντας λίγο από την ομιλία σας «ότι με αυτή την πρόταση αναιρεί τα προσχήματα της Τουρκίας για διατήρηση εγγυητικών και επεμβατικών δικαιωμάτων». Θα ήθελα να ξέρω κατ' αρχάς αν έχετε οποιονδήποτε ένδειξη μετά την ανάπτυξη του προβληματισμού σας στον κ. Τσαβούσογλου εάν αυτό αποτελούσε ένα καλό εφιαλήριο για να αλλάξει αυτή η στάση της Τουρκίας όπως την γνωρίζουμε τόσο καιρό. Επίσης αν είναι εύκολο να γνωρίζουμε, επειδή υπάρχει αυτός ο όρος πλέον στο Κυπριακό και επειδή βλέπουμε και λίγο πιο μπροστά αυτό που λέγεται Terms of reference που μετέφερε η κα Λουτ, ως απαίτηση του Γενικού Γραμματέα, οι όροι αναφοράς για επανέναρξη των συνομιλιών. Προφανώς θα θέλουμε

αυτή η πρόταση, εν μέσω του πλαισίου του Γενικού Γραμματέα να είναι μέρος αυτών των όρων αναφοράς. Τί άλλο θα θέλατε να είναι μέσα στους όρους αναφοράς και αν σας προβληματίζει την ίδια στιγμή η άλλη πλευρά να βάλει κάτω στο τραπέζι κάποια άλλα ζητήματα τα οποία εμείς δεν θα αποδεχόμαστε και τι θα σημαίνει να μην υπάρξει συμφωνία επί των όρων αναφοράς;

Απάντηση: Πρώτον όσον αφορά τις αντιδράσεις του κ. Τσαβούσογλου έχω την εντύπωση, ότι εφόσον ήταν μια ιδιωτική συνομιλία δεν θεωρώ ότι θα ήτο δυνατό να προβώ σε σχόλια ή να αποκαλύψω το τι είχε συζητηθεί. Έθεσα τις θέσεις της ελληνοκυπριακής πλευράς εις απάντηση των όσων είχα ακούσει. Το δεύτερον αφορά τα θέματα του πλαισίου αναφοράς. Ουδείς λέει ότι το πλαίσιο Γκουτέρες επιλύει το σύνολο των προβλημάτων του κυπριακού προβλήματος. Αναφέρεται σε ακανθώδη θέματα τα οποία εάν όντως επιλυθούν ανοίγει ο δρόμος, γιατί είναι τα σημαντικότερα των διαφορών. Μεταξύ των σημαντικών αυτών διαφορών, πέραν των εγγυήσεων, πέραν των επεμβατικών δικαιωμάτων του στρατού είναι και η λειτουργικότητα του κράτους, είναι ύστερα από τις δικές μας έντονες προσπάθειες, αλλά και τη διαπίστωση του Γενικού Γραμματέα ότι υπάρχει αδιέξοδο με την αξίωση των Τουρκοκυπρίων. Γι' αυτό και ετέθη, συνεπώς, είναι ένα από τα στοιχεία που πρέπει να συμπεριληφθεί. Ταυτόχρονα, μπορεί και οι ίδιοι οι Τουρκοκύπριοι να θέσουν τα όποια θέματα πρέπει να συζητηθούν, όπως και εμείς. Το θέμα είναι τί θα είναι το πλαίσιο, οι εντολές που θα δώσουν την ευχέρεια στην κα Λουτ να διαδραματίσει ένα ρόλο που να βοηθήσει τις δύο πλευρές να ξεπεράσουν υπαρκτά προβλήματα.

Ερώτηση: Αν δεν υπάρξει συμφωνία όμως με αυτά τα ζητήματα που ενδεχομένως να τεθούν;

Απάντηση: Ενδεχομένως ο Γενικός Γραμματέας να μην δώσει εντολή για επανέναρξη του διαλόγου.

Ερώτηση: Τέσσερις δεκαετίες στη δική μας πλευρά η μορφή λύσης είναι η Διζωνική Δικοινοτική Ομοσπονδία. Με αυτή την ιδέα που έχετε κύριε Πρόεδρε να θέσετε στο τραπέζι, μετά από ένα ναυάγιο στο Κραν Μοντανά, μετά από την απάντηση που μας έδωσε η τουρκική πλευρά ότι δεν τίθεται θέμα αποχώρισης τουρκικών στρατευμάτων ή δεν τίθεται θέμα αναθεώρησης για επεμβατικά δικαιώματα. Αυτό δεν δυσκολεύει την δική μας πλευρά πριν να ξεκινήσει ένας διάλογος να βάζεις στο τραπέζι αυτή την αποκέντρωση εξουσίας;

Απάντηση: Αντίθετα διευκολύνει την επανέναρξη του διαλόγου διότι δημιουργεί κάποια νέα δεδομένα που επιτρέπουν στη λειτουργικότητα του κράτους. Δεν φεύγουν από το τραπέζι η κατάργηση του αναχρονιστικού συστήματος των εγγυήσεων, των επεμβατικών δικαιωμάτων της αποχώρησης του στρατού; Αν ήταν διαφορετικά τότε σήμαινε ότι άλλαζε εντελώς η συζήτηση του θέματος. Και όπως δεν βρέθηκε λύση λόγω αυτών των αξιώσεων της Τουρκίας στο Κραν Μοντανά κατά τον ίδιο τρόπο δεν θα εξευρεθεί και πάλι λύση και δεν είναι αυτή η επιδίωξη μας. Επιδίωξη μας είναι να επαναρχίσει ένας διάλογος που θα μας οδηγήσει σε λύση.

Ερώτηση: Είπατε ότι ο λόγος που υπάρχει μια στασιμότητα στο Κυπριακό είναι η αδιαλλαξία της Τουρκίας και της τουρκοκυπριακής πλευράς. Καθημερινά είστε κοινωνός των απαράδεκτων δηλώσεων στα κατεχόμενα και των άλλων φίλων της Τουρκίας. Το πρώτο που θα ήθελα να ρωτήσω είναι τι σας κάνει να αισιοδοξείτε ότι το κατοχικό καθεστώς που καθοδηγείται από την Τουρκία θα έρθει να συναντήσει αυτά που εσείς υποστηρίζετε γιατί ακούμε από την Τουρκία να λέει κάτω τα χέρια σας από την λεγόμενη τουρκοκυπριακή δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου και την ΑΟΖ της, αποκαλεί και την δική της ΑΟΖ; Και το άλλο, με το να ανοίγουμε με την καλή μας θέληση διασυνοριακούς σταθμούς, γιατί δεν είναι οδοφράγματα, όταν υπάρχει ψευδοκοινωνία, ψευδοαστυνομία για ελέγχους μιλάμε για σύνορα και έλεγχο διαβατηρίων κ.ά. Κάνουμε την καλή κίνηση εμείς. Ο Κάτω Πύργος φωνάζει για τους αρρώστους που θέλουν να πάνε στη Λευκωσία στο Νοσοκομείο, το Πυρόι φωνάζει. Γιατί και εκείνοι από την δική τους πλευρά δεν κάνουν μια καλή κίνηση να μας δείξουν ότι επιτέλους θέλουν να συνεργαστούμε;

Απάντηση: Τα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης είναι κάτι που έχουν υιοθετηθεί προ πολλού. Εκείνο που θέλουμε είναι να διευκολύνουμε την επαφή μεταξύ των δύο κοινοτήτων και ως εκ τούτου δεν είναι θέμα, και έχουμε θέσει ως δύο εναλλακτικές άλλες διόδους μεταξύ των κατεχομένων και των ελεύθερων περιοχών, προς διευκόλυνση των κατοίκων του Πύργου αλλά και την διευκόλυνση των κατοίκων που διαμένουν στην Αθένου και όχι μόνο στην περιοχή Πυροΐου. Δυστυχώς η απάντηση είναι ότι αποτελούν στρατιωτικές ζώνες.

Όσον αφορά στην πρώτη σας ερώτηση ήταν τι με κάνει να αισιοδοξώ. Δεν εξέφρασα αισιοδοξία. Εξέφρασα απόψεις που μπορεί να μας βοηθήσουν. Είπατε προηγουμένως και εσείς και άλλοι τι εάν οι Τουρκοκύπριοι την απορρίψουν. Δεν είναι εμμονή η αποκέντρωση, αρκεί να ρυθμιστεί το δικαίωμα της ψήφου. Εάν οι Τουρκοκύπριοι αποδεχθούν να ασκείται

το δικαίωμα τους μόνο εις τα ζωτικής σημασίας θέματα που άπτονται της τουρκοκυπριακής κοινότητας και υπάρχει επαρκής μηχανισμός επίλυσης των τυχόν διαφορών δεν υπάρχει πρόβλημα. Αλλά έχω την εντύπωση ότι η αποκέντρωση έχει μια άλλη φιλοσοφία εις την ασφάλεια που θα νιώθουν οι Τουρκοκύπριοι ότι δεν θα καταχρώνται οι Ελληνοκύπριοι των δικαιωμάτων τους εάν λειτουργήσει δημοκρατικά το πολίτευμα, δηλαδή αποτελεσματική συμμετοχή να μην δίνει δικαίωμα βέτο. Ελέχθη προηγουμένως για βέτο. Βέτο δεν υπάρχουν εκτός από τρεις περιπτώσεις όπου συναποφασίζει Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος ποια είναι τα θέματα Εξωτερικής Πολιτικής, Ασφάλειας και Άμυνας.

Ερώτηση: Όσον αφορά θέμα τουρκοκυπριακής ΑΟΖ;

Απάντηση: Εάν εξευρεθεί λύση δεν θα υπάρχει τουρκοκυπριακή ΑΟΖ. Θα υπάρχει η ΑΟΖ του Ομοσπονδιακού Κυπριακού Κράτους.

Ερώτηση: Κύριε Πρόεδρε μιλάτε για ζωτικά συμφέροντα των Τουρκοκυπρίων που πρέπει να διασφαλιστούν έτσι ώστε να τους δίνεται η συναπόφαση, η θετική ψήφος. Αυτό όμως δεν χρειάζεται ακόμη μια νέα διαπραγμάτευση για να οριστεί; Θα καθυστερήσει η διαδικασία να μπούμε σε μια συζήτηση για αυτά τα θέματα; Και ένα δεύτερο για τα θέματα των κινητών τηλεφώνων είχατε δώσει την εντύπωση ότι υπήρξε φόρμουλα από τα Ηνωμένα Έθνη και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Τί άλλαξε;

Απάντηση: Από πλευράς μας υπάρχει απόλυτη βούληση και ήταν πρόταση δική μας με τη διαφορά όταν εμμένει η άλλη πλευρά να κερδίσει πολιτικά οφέλη εν μέσω αναγνωρίσεων των παρανόμων εταιρειών που είναι εγγεγραμμένες σε ένα παράνομο καθεστώς αντιλαμβάνεστε ότι δεν μπορεί να λειτουργήσει. Εισηγηθήκαμε τις δύο κάρτες, τα δύο sim όπως λέγονται που η Primetel τα χρησιμοποιεί και όσοι έχουν, και τώρα προχωρώ και σε αναφορά εταιρειών και δεν είναι ορθό, αλλά είναι σύστημα το οποίο εφαρμόζεται. Επομένως διαμαρτύρονται τάχα ότι δεν έγινε η διασύνδεση όσον αφορά τον ηλεκτρισμό. Μέχρι σήμερα, για λόγους διατήρησης ενός κλίματος νηφαλιότητας δεν απαντώ εις τα όσα ακούω από την άλλη πλευρά στις προκλήσεις για να μην μολύνεται ή να οξύνεται το κλίμα. Σας πληροφορώ ότι από το 2016 είμαστε συνδεδεμένοι με την κατεχόμενη περιοχή της Κύπρου και τροφοδοτούμε τους Τουρκοκύπριους, επ' αμοιβή βεβαίως, με ηλεκτρικό ρεύμα, και κατά τα άλλα διαμαρτύρονται, τάχα ότι η ελληνοκυπριακή πλευρά ευθύνεται για την έλλειψη διασύνδεσης μεταξύ των δύο συστημάτων. Όσον αφορά το θέμα της κινητής τηλεφωνίας καταστήσαμε ξεκάθαρο ότι είμαστε έτοιμοι να συγκλιθούμε με τις μητρικές

εταιρείες που είναι η Turcell που είναι εγγεγραμμένη στην Τουρκία. Η Turcell είπε ότι δεν μπορώ να υπογράψω διότι δεν αναγνωρίζουμε την Κυπριακή Δημοκρατία. Εισηγηθήκαμε την διασύνδεση, ιδιαίτερα μετά την κατάργηση των τελών εντός Ευρώπης με άλλη Ευρωπαϊκή χώρα. Επιμένουν να υπογράψουν οι τουρκοκυπριακές εταιρείες. Δηλαδή εκείνο που θέλουν να εξυπηρετήσουμε τους πολίτες ή να εξυπηρετήσουμε πολιτική σκοπιμότητα αναγνώρισης εν μέσω της παρανόμου υποστάσεως ενός καθεστώτος και των παρανόμων προϊόντων που παράγει όπως είναι οι εταιρείες.

Όσον αφορά το πρώτο σας ερώτημα για τα ζωτικά συμφέροντα. Εάν αποφασίσουμε π.χ. υπάρχει πρόταση ο Φ.Π.Α. στην ελληνοκυπριακή συνιστώσα πολιτεία να είναι 17% ενώ στην τουρκοκυπριακή για να καλύπτονται τα ελλείματα να είναι 19%. Αυτό είναι μια δυσμενής διάκριση εις βάρος των Τουρκοκυπρίων. Ή λαμβάνεις μια απόφαση η οποία επηρεάζει την καθημερινή ζωή αρνητικά των Τουρκοκυπρίων. Θέλεις να βάλεις δείγματα και να πεις τι είναι αυτό που επηρεάζει αρνητικά; Αν είναι αρνητικά είναι αρνητικά. Είναι εμφανέστατο εξάλλου είπα ότι θα υπάρχει μηχανισμός επίλυσης διαφορών ο οποίος θα αποφαινεται κατά πόσο επηρεάζονται ή όχι, που και πως και πότε, όπως και ο Γενικός Γραμματέας είπε ασκείται αυτή η θετική ψήφος. Ξέρετε, με υποχρεώνετε καμιά φορά να προχωρώ σε παραδείγματα και δεν θέλω να το κάνω. Είναι καλά γνωστό πως για λόγους ενεργειακής ασφάλειας της Ευρώπης έχει χρηματοδοτηθεί μελέτη για τον αγωγό που αποκαλείται EastMed, με 34 εκ. Εάν αυτή η μελέτη αποδείξει ότι είναι βιώσιμο έργο θα ζητηθεί να υπογράψουμε η Κυπριακή Δημοκρατία ή η μετεξέλιξη της Κυπριακής Δημοκρατίας, το Ισραήλ, η Ελλάδα και η Ιταλία. Σας ερωτώ εάν φέρνοντας με γνωστές τις θέσεις της Τουρκίας και των Τουρκοκυπρίων ότι ο αγωγός πρέπει να περάσει από την Τουρκία, έρχεται το θέμα από το Υπουργικό Συμβούλιο, πέστε μου ποια θα είναι η ψήφος των Τουρκοκυπρίων; Θα δοθεί μια θετική έστω ψήφος; Με υποχρεώνετε να προχωρήσω σε παραδείγματα για να καταλήξω πόσο αιτιολογημένη είναι η θέση πως πρέπει το δικαίωμα άσκησης θετικής ψήφου από την μια κοινότητα να γίνεται όταν αφορά τα συμφέροντα, τα ζωτικής σημασίας ή όταν κινδυνεύουν να παραβλαφθούν τα ζωτικής σημασίας συμφέροντα. Υπάρχει σωρεία άλλων παραδειγμάτων που μπορώ να δώσω αλλά δεν θέλω να κινδυνολογήσω, Θέλω απλώς να πω ότι υπάρχει πρόβλημα που πρέπει να το αντιμετωπίσουμε και δεν είναι τυχαία, επαναλαμβάνω που ο Γενικός Γραμματέας το συμπεριέλαβε στα έξι σημεία.

Ερώτηση: Το τελευταίο παράδειγμα που δώσατε ενδεχομένως να προκαλέσει κριτική από διάφορες πλευρές ότι είναι γι' αυτό τον λόγο που προτάσσετε τα ενεργειακά έναντι της

προσπάθειας λύσης του Κυπριακού. Θα ήθελα το σχόλιό σας σ' αυτό. Και το δεύτερο που θέλω να σας ρωτήσω είναι: είπατε στην εισαγωγική σας ομιλία ότι ένας υπεύθυνος ηγέτης δεν λαμβάνει αποφάσεις είτε για να γίνει αρεστός είτε για να αποφύγει κριτική. Θα ήθελα να ρωτήσω πώς αισθάνεται ο Νίκος Αναστασιάδης όταν πολλές από τις κριτικές που ασκούνται το τελευταίο διάστημα με αφορμή την πρότασή σας, προέρχονται από τον πολιτικό χώρο από τον οποίο προέρχεστε, τον Δημοκρατικό Συναγερμό;

Απάντηση: Πρώτον, όσον αφορά το ότι δέχομαι κριτική για την πρόταξη των ενεργειακών για να μη λυθεί το Κυπριακό, θέλω να καταστήσω σαφές πως δεν πρόκειται να δεχθώ αναστολή των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κύπρου ή να θέσω στο τραπέζι αυτή την ώρα συζήτηση για θέματα ενεργειακών ενόσω και εφόσον έχουμε συμφωνήσει ότι ο φυσικός πλούτος ανήκει σε όλους τους νόμιμους κάτοικους της Κύπρου. Ότι άλλο είναι οι έρευνες, άλλο είναι η εκμετάλλευση. Ότι τα έσοδα από την αξιοποίηση των ενεργειακών πόρων, όταν και εφόσον υπάρξουν, θα είναι με βάση το νομοσχέδιο που είναι ενώπιον της Βουλής και μπορεί να καταψηφιστεί από όσους ενδιαφέρονται και για να προστατεύσουν και τα δικαιώματα των Τουρκοκυπρίων. Να περάσουν το σχετικό νομοσχέδιο που προβλέπει το μοντέλο Νορβηγίας, το οποίο προστατεύει απόλυτα και καθορίζει απόλυτα τον τρόπο διάθεσης των εσόδων του φυσικού πλούτου. Δεύτερον, δεν αισθάνθηκα να ασκείται κριτική από πλευράς του ιδεολογικού χώρου στον οποίο ανήκω, αλλά και αν ακόμη ασκείτο, όπως έχω εγώ το δικαίωμα να εκφράζω τις απόψεις μου, κατά τον ίδιο τρόπο και ο κάθε πολίτης, όπου κι αν ανήκει ιδεολογικά, έχει το δικαίωμα να έχει τις απόψεις του και να ασκεί την κριτική του. Θέλω να σας υπενθυμίσω ότι το 2004 ήμουν εκείνος που ηγείτο της εκστρατείας του «Ναι» και ένα 60% περίπου του κόμματός μου, αρνήθηκε να ακολουθήσει τις προτροπές του Προέδρου της παράταξης. Ζώντος ακόμη και του πατριάρχη της παράταξης, που ήταν ο Γλαύκος Κληρίδης. Συνεπώς, πρέπει να σεβαστούμε τις απόψεις του καθενός. Αλλά και πάλι, επαναλαμβάνω, δεν έχω αντιληφθεί...το μόνο που έχω αντιληφθεί είναι στήριξη από πλευράς Δημοκρατικού Συναγερμού στην ιδέα αποκέντρωσης εξουσιών.

Ερώτηση: Αναφερθήκατε στο θέμα της αποκεντρωμένης ομοσπονδίας το οποίο θέσατε σε μια περίοδο που οι συνομιλίες ήταν στάσιμες και μόλις αναφέρατε ότι συζητήθηκε το θέμα και με τον κ. Τσαβούσογλου. Μπορείτε να μας πείτε γιατί δεν τέθηκε το θέμα εκ των προτέρων στο Εθνικό Συμβούλιο;

Απάντηση: Κατά τη συνάντηση άκουσα τις θέσεις του κ. Τσαβούσογλου και εις αντίδραση απάντησα ποιός ήταν ο τρόπος που θα μπορούσε να μας οδηγήσει σε μια λύση που θα καθυσύχαζε τις ανησυχίες των Τουρκοκύπριων, αλλά και θα έδινε την ευχέρεια για μια θετική ψήφο από τους Ελληνοκύπριους. Δεν ήταν το θέμα να παρακάμψω το Εθνικό Συμβούλιο, εξάλλου στο Εθνικό Συμβούλιο έθεσα τροφή προς σκέψη. Θα έπρεπε ο καθένας να προβληματιστεί αν αυτό βοηθά στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης ή στην άρση των ανησυχιών είτε της μιας είτε της άλλης κοινότητας. Και από κοινού να συναποφασίσουμε πως θα διαχειριστούμε το θέμα. Αντί να διασπείρονται και να προβάλλονται διάφοροι ισχυρισμοί και δοξασίες θα ήταν καλύτερος ο διάλογος. Αν με τους Τουρκοκυπρίους επιδιώκουμε να λύσουμε το Κυπριακό μέσω διαλόγου γιατί μεταξύ μας είναι αδύνατος ο διάλογος;

Ερώτηση: Θα ήθελα να αναφερθώ στις ανησυχίες των Τουρκοκύπριων στις οποίες αναφερθήκατε και εσείς. Την περασμένη Παρασκευή ο κ. Ακάνσοϊ από το Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα ανέφερε ότι η πρόταση για αποκεντρωμένη ομοσπονδία δημιούργησε εντονότερη διεκδίκηση από πλευράς των αντιομοσπονδιακών και διχτομικών δυνάμεων. Πως απαντάτε σε αυτό;

Απάντηση: Δεν απαντώ στους ισχυρισμούς του κ. Ακάνσοϊ. Θα μπορούσα να του απαντήσω δια στόματος του προέδρου του κόμματός του ο οποίος είπε «καλοδεχούμενη η πρόταση Αναστασιάδη».

Ερώτηση: Κύριε Πρόεδρε αναλώνουμε όλοι τη φαιά μας ουσία σε συζητήσεις που αφορούν στις προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού, τη νομική, την οικονομική τη πολιτική πτυχή. Προφανώς αγνοούμε το γεγονός ότι σε περίπτωση κατάληξης λύσης είναι ο κόσμος , οι απλοί άνθρωποι που θα κληθούν να εφαρμόσουν τη λύση. Ελέγχεστε εσείς και η Κυβέρνηση σας γιατί στα εξιμιση χρόνια που είστε στο πηδάλιο της προεδρίας δεν έχετε κάνει τίποτα ή σχεδόν τίποτα που να καλλιεργεί κουλτούρα ειρηνικής συμβίωσης.

Και μια διευκρίνηση παρακαλώ για να αποφύγουμε τις παρεξηγήσεις. Είπατε στην εναρκτήρια τοποθέτησή σας ότι η ΑΟΖ θα υπάγεται στα γενικότερα πλαίσια του ενιαίου κράτους. Σε απάντηση ερώτησης συνάδελφου είπατε ότι θα υπάρξει μόνο μια ΑΟΖ του ομόσπονδου κράτους. Πριν από μερικούς μήνες αν δεν κάνω λάθος, εάν έχουν αποδοθεί σωστά οι δηλώσεις σας υποδείξατε στους Τούρκους ή τους Τουρκοκύπριους να

περιοριστούν στα γεωγραφικά όρια της ΑΟΖ που έτσι και αλλιώς βρίσκονται κάτω από τον έλεγχό τους.

Απάντηση: Αν θυμάστε έγινε παραποίηση της δήλωσης, αφαιρέθηκαν στοιχεία και απομονώθηκε η φράση που ειρωνικά ελέχθη για να αναφέρω ότι είναι παράνομο το καθεστώς και ως εκ τούτου δεν διαθέτει ΑΟΖ. Ήταν μια σαφέστατη δήλωση την οποία αξιοποίησαν καταλλήλως όσοι ήθελαν να απομονώσουν ένα μέρος της δήλωσης για να μου αποδώσουν ότι απέδιδα δήθεν ΑΟΖ στο παράνομο καθεστώς. Η αναφορά μου ήταν για τις παράνομες ενέργειες της Τουρκίας, η παρέμβαση σε ένα εκ των τεμαχίων της ΑΟΖ της Κύπρου. Είχα πει ότι στο κάτω κάτω ως περιοριστούν αν έτσι λέγουν τη περιοχή των κατεχόμενων για να προσθέσω όμως αμέσως μετά ότι δεν είναι δυνατόν να μιλάμε για ΑΟΖ. Ήταν σαφέστατη η δήλωσή μου. Δεν άφηνε κανένα περιθώριο παρερμηνείας παρά μόνο σε αυτούς που είναι κακόπιστοι. Θα σας στείλω τη δήλωση και θα σας παρακαλέσω να την δημοσιεύσετε στη «Γνώμη».

Τώρα σε ό,τι αφορά αν είναι αληθές αν στα εξήμισι χρόνια –πεντέμισι είναι βέβαια τα χρόνια και είναι δικαίωμά σας να προσθέτετε χρόνια για να συντομεύεται η αποχώρηση - να πω ότι αν έτσι ήταν τα πράγματα δεν θα με υποστήριζε το ΑΚΕΛ ότι ακολουθώ ορθή πολιτική μέχρι το Γκραν Μοντανά. Λίγο αργά το θυμηθήκατε.

Σε αυτά τα πεντέμισι χρόνια έχουμε κάνει διάλογο με όσα έχουμε επιτύχει. Να τα απαριθμήσω: Για πρώτη φορά η Τουρκία στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων, για πρώτη φορά η Ευρωπαϊκή Ένωση στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων, για πρώτη φορά τέθηκαν από τον Γενικό Γραμματέα οι εγγυήσεις και η κατάργηση του αναχρονιστικού συστήματος των εγγυήσεων και των επεμβατικών δικαιωμάτων, για πρώτη φορά ενεπλάκη το θέμα της κάθετης μείωσης και τρόπων αποχώρησης του κατοχικού στρατού, για πρώτη φορά τέθηκε το θέμα της λειτουργικότητας του κράτους, για πρώτη φορά επιτύχαμε τη κατάθεση χαρτών όσον αφορά τις εδαφικές αναπροσαρμογές με ελάχιστη μάλιστα απόκλιση. Για πρώτη φορά έχουμε προχωρήσει σε σωρεία μέτρων που έδειχναν την καλή μας διάθεση. Αν άλλοι είναι οι στόχοι της άλλης πλευράς δεν ευθύνεται η ελληνοκυπριακή πλευρά.

Ερώτηση: Δεν ήταν αυτή η ουσία της ερώτησης. Μιλώ για τους καθημερινούς ανθρώπους, τα αντίστοιχα Σώματα, τα σχολεία κ.ά.

Απάντηση: Δεν είμαι εγώ που έπινα με τον κ. Ακκιντζί ζιβανία μέσα στους δρόμους; Τι έπρεπε να κάνουμε και δεν το πράξαμε; Και αν αυτά που δεν πράξαμε μήπως τα έκαναν οι προηγούμενοι; Αν αυτό ισχύει γιατί δεν λύθηκε το Κυπριακό; Έχω μιλήσει για σχολές σκέψεις. Ο κ. Χρίστοφιας έχω την εντύπωση πως ήταν ένας ρεαλιστής πολιτικός, ο οποίος με όλη τη καλή θέληση και με αντίστοιχό του τον κ. Ταλάτ επεδίωξε να αποδείξει τις καλές του προθέσεις και την αποφασιστικότητά του να λύσει το Κυπριακό. Μπορείτε να μου πείτε γιατί δεν λύθηκε το Κυπριακό; Ήταν γιατί έφταιγε ο Χριστόφιας ή γιατί ήταν αδιάλλακτη η άλλη πλευρά; Ξεχάσετε ότι έφτασε στο σημείο ο κ. Ταλάτ ένας κατά τα άλλα προοδευτικός Τουρκοκύπριος πολιτικός να του πει ότι δεν δέχεται να τον αποκαλεί σύντροφο; Μην προσπαθείτε να αποδώσετε ότι κάποιος θέλει και κάποιος δεν θέλει λύση. Υπήρξαν Πρόεδροι είτε από τη διεκδικητική σχολή είτε από τη ρεαλιστική σχολή η εκείνοι που πίστευαν ότι μέσω του διαλόγου πίστευαν ότι μπορεί να επιτευχθεί η λύση. Μπορείτε να μου πείτε γιατί δεν έχει επιτευχθεί μέχρι σήμερα η λύση; Είναι γιατί ευθύνεται η ελληνοκυπριακή πλευρά ή γιατί ακόμη και όταν συνομιλούσαμε και συνομιλούμε με μετριοπαθείς πολιτικούς δυστυχώς αντιμετωπίζουμε τον έλεγχο και την εξάρτηση ή τον φραγμό που θέτει η Άγκυρα; Και είναι αυτό που προσθέτει ανησυχίες. Τί θα γίνει στο μέλλον αν δεν είναι ο κ. Ακκιντζί ή ο κ. Ταλάτ; Αν δεν είναι ένας προοδευτικός Τουρκοκύπριος. Αν είναι εκ των φιλότουρκων, των φιλικά προσκειμένων στον έλεγχο από την Τουρκία. Δεν είναι ανησυχίες που πρέπει να απασχολήσουν όλους μας; Δεν είναι θέμα ιδεολογίας και πολιτικής τοποθέτησης. Είναι θέμα να βρεθεί μια λύση που επιτέλους να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες και τις ανησυχίες και των δυο κοινοτήτων. Ξεχάστε προς στιγμή την ιδέα προς σκέψη για αποκέντρωση. Πρέπει να παραγνωρίσω τις πρόνοιες που ο ίδιος ο Γενικός Γραμματέας διαπίστωσε για το πώς ασκείται η ψήφος των Τουρκοκύπριων, σε ποια Σώματα πότε και πως; Να το αγνοήσω;

Ερώτηση: Πόσο συχνή είναι η επικοινωνία σας με το κ. Τσαβούσογλου ή με την Τουρκία; Εάν και εφόσον συμβεί το οτιδήποτε στην κυπριακή ΑΟΖ το επόμενο διάστημα θα επικοινωνήσετε με κάποιους στη Τουρκία για να τους νουθετήσετε ή να εκφράσετε τα παράπονα σας;

Επίσης να σας ρωτήσω αν η παραίτηση Κοτζιά και η ανάληψη του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδος από τον Αλέξη Τσίπρα αποτελεί βήμα μπροστά ή πίσω στην προσπάθεια που κάνουν από κοινού Κύπρος και Ελλάδα για την επίλυση του Κυπριακού;

Απάντηση: Αρχικά να πω ότι η συνάντηση με τον κ. Τσαβούσογλου στην Νέα Υόρκη είχε διευθετηθεί κατά τη συνάντηση που έλαβε χώρα μεταξύ του τότε Υπουργού Εξωτερικών της

Ελλάδας κ. Κοτζιά και του κ. Τσαβούσογλου. Είχε σταλεί μήνυμα ότι θα ήθελε να συναντηθούμε και θεώρησα ότι κάθε συνάντηση και επαφή με οποιοδήποτε Τούρκο επίσημο εφόσον επικεντρώνεται στη λύση του Κυπριακού και τις προσπάθειες που καταβάλλουμε είναι ωφέλιμη για αυτό και έγινε. Πρέπει να πω ότι τον κ. Τσαβούσογλου τον γνωρίζω από το 2005. Έκτοτε κατά καιρούς είχαμε συναντήσεις όμως είναι η δεύτερη φορά που συζητούμε για το Κυπριακό. Όταν ήμασταν στο Γκραν Μοντανά και τώρα στη Νέα Υόρκη. Σε ό,τι αφορά στο θέμα της παραίτησης του κ. Κοτζιά αντιλαμβάνεστε τη λεπτότητα της θέσης μου. Εξάλλου η συνεργασία μου ήταν άψογη με τον κ. Κοτζιά όπως είναι και με τον κ. Τσίπρα. Πέραν τούτου δεν θα ήθελα να σχολιάσω ποσώς και να συγκρίνω αν ο κ. Κοτζιάς ήταν καταλληλότερος από τον Πρωθυπουργό τον κ. Τσίπρα. Θα ήταν αδιανόητο και θεωρώ και τους δύο εξίσου καλούς πατριώτες.

Ερώτηση: Κύριε Πρόεδρε, επιτρέψτε μου να επανέλθω λίγο στο θέμα των μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης και αυτό, συγκεκριμένα, για την διάνοιξη των οδοφραγμάτων. Ήθελα να ρωτήσω για την απόφασή σας να μην παραστείτε στη διάνοιξη με τον Μουσταφά Ακιντζί, αν αυτό ισχύει όπως λέχθηκε μετά την συνάντησή σας;

Απάντηση: Λέχθηκε ότι εγώ αρνούμαι;

Ερώτηση: Είχα μείνει στην εντύπωση ότι δεν θα παραστείτε.

Απάντηση: Διερωτώμαι πάντοτε στην ελληνοκυπριακή πλευρά πως επικρατεί η αντίληψη ότι για τα πάντα είναι ο κ. Αναστασιάδης που αρνείται; Ο κ. Αναστασιάδης που αρνείται να παραστεί στα οδοφράγματα, ο κ. Αναστασιάδης που ζητά τάχα οι συνομιλίες να πάνε μετά τον Μάιο. Ανάμενα ότι κάποιος θα με ρωτούσε ποιός έχει την ιδέα ή ποιός θα ήθελε έναρξη συνομιλιών μετά από κάποια περίοδο. Κατά την συνάντηση με τον κ. Τσαβούσογλου λέχθηκε από τον κ. Τσαβούσογλου ότι ενόψει του BREXIT και των ευρωεκλογών θα ήταν δύσκολο να αναμένει κανείς έναρξη συνομιλιών προ των ευρωεκλογών και του απάντησα κάπου ξεχάσατε φίλε Μεβλούτ τις τοπικές εκλογές στην Τουρκία. Στην Κύπρο λέχθηκε ότι ζήτησα εγώ αναβολή των συνομιλιών, τα πάντα τα πληροφορούνται στην Κύπρο δεν ξέρω δια ποίαν οδό.

Ερώτηση: Για να διευκρινίσουμε, θα παραστείτε στην διάνοιξη των οδοφραγμάτων;

Απάντηση: Όχι κύριε, δεν θα παραστούμε με κοινή απόφαση διότι αυτό θα έπαιρνε ένα είδος μιας τελετής ως σαν να ήταν η πρώτη φορά που συνέβαινε στην Κύπρο κάτι το τόσο σημαντικό. Είναι σημαντικό, και καλό είναι, και έχουμε συμφωνήσει ότι θα βρεθούμε με τον κ. Ακιντζί εάν και εφόσον εξευρεθεί λύση στα θέματα κινητής τηλεφωνίας. Για άλλη μια φορά αποδείξαμε την αποφασιστικότητα και την καλή μας βούληση, αλλά την ίδια ώρα υπάρχουν φραγμοί, υπάρχουν όρια και υπάρχουν Νόμοι που προβλέπουν και ήταν κάτι που μου διέφυγε να αναφέρω ότι με βάση τον Νόμο της Αρχής Τηλεπικοινωνιών οποιαδήποτε σύμβαση της Αρχής με παράνομη οντότητα αποτελεί ποινικό αδίκημα. Συνεπώς απλά έκανα το σχόλιο και μπορείτε να κάνετε την ερώτησή σας γιατί πάντοτε αρνήθηκα τάχα να παραστώ ή αρνούμαι να παραστώ.

Ερώτηση: Όχι η ερώτηση ήταν αυτή ακριβώς διότι η εντύπωση που δόθηκε είναι ότι δεν θα παραστείτε και ήθελα να ρωτήσω.

Απάντηση: Δεν θα παραστώ.

Ερώτηση: Ακριβώς αυτό να διευκρινιστεί. Ήθελα και ένα σχόλιό σας σχετικά με τις αντιδράσεις που καταγράφονται σχετικά με την διάνοιξη των οδοφραγμάτων. Είναι ενδεικτική η δημοσκόπηση που δημοσίευσε τελευταία «Η Σημερινή» σύμφωνα με την οποία το 59% των ερωτηθέντων τάσσεται κατά της διάνοιξης. Μιλάμε για ένα μέτρο οικοδόμησης εμπιστοσύνης το οποίο εκκρεμεί από το 2015. Ήθελα λίγο το σχόλιό σας επ' αυτού.

Απάντηση: Το μόνο σχόλιο που μπορώ να κάνω είναι ότι πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι ήδη λειτουργούν περί τα έξι - επτά άλλα σημεία επαφής μεταξύ των δυο κοινοτήτων, μεταξύ των ελεύθερων και των κατεχόμενων περιοχών. Δεν νομίζω ότι θα επιβάρυνε μια αξίωση των Βαρωσιωτών, ότι αυτό θα διευκόλυνε τις επισκέψεις, αλλά θα επιτάχυνε και την ώρα της επιστροφής. Συνεπώς, τα όσα ακούγονται δεν θεωρώ ότι αποτελούν και πρέπει να αποτελούν σοβαρά επιχειρήματα διότι είναι σαν να λέμε δεν μπορεί να θέλουμε τη λύση γιατί ενδεχομένως να μας ανταγωνίζεται η άλλη πολιτεία. Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι με τη λύση ενώνεται η πατρίδα μας, υπάρχει συνεργασία και είναι φυσικό ότι θα υπάρχει, βεβαίως θα ρυθμίζονται και θα υπάρχουν Νόμοι όσον αφορά τον ανταγωνισμό, για να υπάρχει ρύθμιση και να μην υπάρχει αθέμιτος ανταγωνισμός. Αλλά, εν πάση περιπτώσει, να μην δημιουργούμε το κλίμα ότι τα κίνητρά μας είναι μην ανοίξετε οδοφράγματα και αν λυθεί θα προτάξουμε τα οικονομικά μας συμφέροντα; Και πόσο πολύ

περισσότερα θα είναι τα οικονομικά συμφέροντα που θα εξυπηρετηθούν του συνόλου του κυπριακού λαού από μία οριστική λύση που θα φέρει σταθερότητα και ειρήνη στην Κύπρο;

Σας ευχαριστώ θερμά.

(ΑΜ/ΜΚΥ/ΕΦ/ΜΚ/ΑΧ/ΕΙ)